

El preu d'un desacord

El president de la Generalitat, Pasqual Maragall, va reunir-se amb els partits a Miravet el novembre del 2004 per parlar de l'Estatut.

La política catalana viu un moment crucial. La manca d'acord entre els partits amenaça el nou projecte d'Estatut i això podria ocasionar una greu crisi de govern que portés Catalunya cap a la convocatòria d'unes eleccions anticipades.

Lactual situació de bloqueig del procés d'elaboració del nou Estatut d'Autonomia de Catalunya fa pensar en la possibilitat d'un avançament electoral. De fet, si aquest projecte arribés a fracassar significaria l'incompliment del principal objectiu previst en l'anomenat Pacte del Tinell, l'acord que, a final del 2003, va permetre la formació del Govern de la Generalitat catalana. D'entrada, però, els socis d'aquest govern tripartit, constituït pel Partit dels Socialistes (PSC), Esquerra Republicana (ERC) i Iniciativa per Catalunya-Verds/Es-

querra Unida i Alternativa (ICV-EUiA), fugen de la idea que el Parlament de Catalunya no aprovi el projecte de nou Estatut.

En el supòsit, però, que no hi hagués acord sobre l'Estatut, s'obren, tal i com han anat les coses al llarg de les darreres setmanes, dues probabilitats: que el fracàs fos degut al vot contrari de Convergència i Unió (CiU), o bé, que fos el PSC el partit que impedís la majoria dels dos terços necessària al Parlament. Davant la primera possibilitat, el tripartit ja ha deixat clar que això no afecta el Pacte del Tinell i que,

per tant, exhauririen la legislatura. Ara bé, si es produís la segona possibilitat, els socis del PSC també han estat clars. Xavier Vendrell, secretari d'organització d'ERC, opina que s'haurien de convocar eleccions anticipades "si els membres del Govern no són capaços de donar suport al nou projecte d'Estatut". De la mateixa manera, Jaume Bosch, vicepresident d'ICV i diputat al Parlament per ICV-EUiA diu que "si algun dels membres del tripartit votés en contra de l'Estatut s'hauria trencat l'esperit del Pacte del Tinell i hi hauria prou motius per considerar trencat el govern". Tanmateix, aquestes dues posicions no les comparteix el principal partit de la Generalitat. José Zaragoza, secretari d'organització i finances del PSC, considera que en cap cas la manca d'acord en l'Estatut significa el trencament del Pacte del Tinell, ja que, segons ell, "l'acció de govern s'ha desenvolupat en molts altres àmbits".

Per tant, és gairebé segur, almenys com diuen els líders socialistes, que, si es trenca el Govern, el PSC seguirà al capdavant de la Generalitat en solitari, evitant convocar eleccions; no debades és el president de la Generalitat, Pasqual Maragall, qui té aquesta potestat. "Només considerem la possibilitat d'eleccions anticipades en el cas que no s'aprovesin els propers pressupostos", diu el socialista José Zaragoza. D'igual forma, des de dins de la Generalitat, cap dels consellers del PSC contactats ha volgut parlar de la possibilitat que hi pugui haver eleccions anticipades. En canvi, de la banda d'ERC, el conseller de Governació, Joan Carretero, considera que "si al final no hi hagués acord dins del Govern per l'Estatut és evident que caldria començar una nova etapa."

En el bàndol contrari, els dos partits de l'oposició també sospesen la possibilitat d'una convocatòria d'eleccions anticipades. El diputat de CiU Francesc Homs assenyala que "l'acord de govern es fonamenta, segons van dir els partits que el formen, en el nou Estatut i, per tant, si continuessin governant no tindrien cap credibilitat". En aquesta mateixa línia, la diputada de CiU, per Unió Democràtica, Núria de Gispert sosté que "el president Maragall hauria de convocar eleccions, ja que l'Estatut era l'únic objectiu que te-

nia aquest Govern". Igualment, Francesc Vendrell, diputat i vicesecretari del Partit Popular (PP), veu "molt difícil" que el Govern pugui continuar si l'Estatut fracassa.

Evitar les eleccions anticipades.

D'entrada, després de totes les declaracions que els partits han fet fins ara, la millor manera d'evitar les eleccions anticipades seria un acord sobre el nou Estatut. Però això exigiria superar les discrepàncies en dos temes cabdals: el sistema de finançament, que enfronta el tripartit amb CiU, i el blindatge de competències a través dels drets històrics, que enfronta CiU i ERC amb el PSC. La manera d'arribar a aquest acord és, evidentment, diferent segons les parts. Felip Puig, diputat de CiU, apel·la a la proposta de finançament que el seu partit va presentar el passat dimecres 31 d'agost. "Una proposta millorada de finançament a la que el PSC i ERC difícilment podran negar-se", diu Puig. El PSC, en canvi, acusa CiU de maximalisme: "Cal que CiU desisteixi de l'actitud de bloqueig. El PSC proposa un Estatut possible, en la línia política de Jordi Pujol, és a dir, aprofitant al màxim les competències dins el marc constitucional", diu José Zaragoza. Per la seva banda, Jaume Bosch, d'ICV, considera que caldria acatar el dictamen del Consell Consultiu respecte als drets històrics i afegeix: "En el tema de les competències, el PSC hauria de retirar les esmenes que, crec que influït pel PSOE, hi va introduir després del debat de la ponència."

Un altre possible escenari que evitaria les eleccions anticipades el pronostica el secretari general d'ERC, Joan Puigcercós: "Sense ERC el PSC no tindria majoria i hauria de convocar eleccions o, si no, assistirem a una cosa que no és tan insospitada: una gran coalició PSC-CiU." De fet, segons Puigcercós, "tots dos partits tenen molts interessos comuns i en el fons comparteixen una idea de continuisme de 23 anys". Respecte a la possibilitat d'un pacte d'aquest tipus, el convergent Felip Puig diu que això és "inviabile, impresentable i implantejable", i José Zaragoza, per la seva banda, assegura que "el PSC va optar per un govern catalanista i d'esquerra i que de

Joan Carretero (ERC), conseller de Governació: "Si no hi hagués acord dins del govern per l'Estatut és evident que caldria començar una nova etapa"

Felip Puig (CiU): "Si la cohesió no garanteix la governabilitat o es fan unes eleccions anticipades o CiU planteja una moció de censura de cara al 2006"

cap manera el PSC podria governar amb CiU."

El PSC continua en solitari. El PSC ha deixat clar, doncs, que el Govern continuarà encara que sigui sense ERC i ICV-EUiA. "Si abandonen el Govern -diu Zaragoza- són ells els que es passen a l'oposició, i no pensem convocar eleccions anticipades." A partir d'aquí, doncs, s'obriria un nou escenari amb quatre partits a l'oposició i un govern en minoria, amb tota la incertesa que això comporta. Però, sobretot, la sortida d'ERC del Govern faria possible un acostament entre aquest

partit i CiU. En aquest sentit, el secretari general d'ERC, Joan Puigcercós, diu que si el PSC fa fracassar l'Estatut "un canvi de parella no és descartable". D'igual manera, Felip Puig, diputat de CiU, assenyala que si comptessin amb el suport d'ERC es podrien plantejar, fins i tot, una moció de censura. "Això no és impensable -diu Puig-. És evident que si la cohesió no garanteix la governabilitat hi ha dues opcions: o es fan eleccions anticipades o CiU planteja una moció de censura de cara al 2006; sempre, però, amb la voluntat de desmarcar-ho de l'Estatut." De fet, Felip Puig vaticina que hi

haurà noves eleccions el 2006, “però no a causa de l'Estatut, sinó que la inoperància del Govern les farà inevitables”. Respecte a la possibilitat de donar suport a una moció de censura presentada per CiU, Joan Puigcercós diu que “s'hauria de veure en quines coordenades”. Segons el secretari general dels republicans, “de moment ERC no s'ha ni plantejat una moció de censura, tot i que és un instrument que no es pot descartar mai”; una possibilitat que també defineix el secretari d'organització d'ERC, Xavier Vendrell, amb un “tot és possible”, per resposta.

José Zaragoza (PSC): “Si CiU bloqueja el nou Estatut no hi haurà reforma i no en tindrem un altre en 25 anys”

JORDI PUIG

Si sigui com sigui, en el supòsit que ERC i CiU es trobin a l'oposició, tots dos partits tenen intenció de fer-la constructiva. Felip Puig assegura que l'actitud de CiU seria la mateixa que fins ara, “en la línia de marcar alternativa”, i que en cap cas adoptarien una estratègia de bloqueig parlamentari sistemàtic amb ERC. “CiU no buscarà la desestabilització per aquesta línia”, diu Puig. Tot i així, Joan Puigcercós veu difícil que el PSC pugui governar sol. “Si es plantejés un escenari de govern en minoria –diu el secretari general d'ERC–, és evident que, encara que no volguéssim, es produiria una situació de bloqueig per part d'ERC i CiU. Això a ningú se li escapa.”

CiU vota en contra de l'Estatut.

Un altre dels escenaris possibles és que fos CiU qui fes fracassar l'Estatut. Davant d'aquesta possibilitat els socis del tripartit asseguren que no passarà res i que exhauriran la legislatura. Tot i així, el PSC veu una maniobra planificada dels convergents. “L'estratègia de CiU –diu Zaragoza– és clarament fer fracassar l'Estatut perquè hi hagi eleccions anticipades. CiU està fent una política centrada en la radicalitat i l'extremisme que no correspon amb la seva etapa anterior. Els socialistes ens hi hem acostat, però CiU no ha cedit en res.” En una línia semblant, Joan Puigcercós, d'ERC, apunta que “és evident que CiU vol eleccions anticipades, perquè són conscients que el resultat seria similar al de fa dos anys i que, encara que guanyessin els socialistes, tindrien una opció per governar, amb Artur Mas de president, o no”. Tot i aquesta declaració, que sembla obrir una porta a CiU, Puigcercós llença un advertiment als convergents: “Difícilment ERC podria pactar amb CiU després d'unes eleccions si fossin responsables del bloqueig del procés estatutari”, diu.

Enfront d'aquests retrets, els dirigents de CiU asseguren que no tenen cap interès a fer fracassar l'Estatut amb intencions electorals. Francesc Homs, diputat de CiU al Parlament, reconeix que un partit a l'oposició sempre desitja eleccions anticipades; ara bé, diu Homs, “l'interès principal de CiU no són les eleccions, sinó fer un bon Estatut”. En una línia semblant, la

JORDI PUIG

Jaume Bosch (ICV): “En el tema de les competències, el PSC hauria de retirar les esmenes que va introduir influït pel PSOE”

diputada de CiU Núria de Gispert argumenta que “després de vint mesos el país no avança i és per aquesta raó que CiU vol un canvi de govern”.

Això no obstant, l'advertiment més contundent a CiU l'expressa el secretari d'organització del PSC, José Zaragoza: “Si CiU bloqueja l'Estatut no hi haurà reforma i si no hi ha Estatut ara, no en tindrem un altre en 25 anys.” Zaragoza ho argumenta dient que “no es tornarà a repetir una oportunitat com l'actual, amb un president del Govern espanyol disposat a acceptar l'Estatut i una majoria d'esquerra a Catalunya”. De totes maneres, aquest advertiment no sembla espantar Felip Puig. “Això és un intent de posar pressió –opina el diputat de CiU–. L'oportunitat històrica

ca no hi és perquè ja veiem que Zapatero no complirà la seva paraula. L'error d'ERC és haver cregut que el Govern de Madrid acceptaria un Estatut ambiciós de la mà del PSC." Segons Felip Puig hauria estat molt millor obligar el PSOE a negociar amb una majoria nacionalista al Parlament de Catalunya. "Hauria estat millor negociar des de la confrontació que des de les bones maneres a través del PSC", assegura Puig.

El pla B com a sortida. Una de les opcions que té el Govern en el cas que no s'aprovi l'Estatut és l'anomenat pla B; una sortida que el secretari d'organització del PSC, José Zaragoza, ratifica i que, de fet, ja va avançar en una entrevista al número 1.094 d'EL TEMPS apareguda a finals del mes maig. Segons aquest pla, la idea seria prescindir de la reforma estatutària i anar directament a Madrid a demanar més diners per invertir a Catalunya. "ERC podria acceptar el pla B del PSC -diu Joan Puigcercós-, però, per això, no calia haver fet res, ja que és el que va fer CiU durant 23 anys i s'ha demostrat que és un desastre. L'Estatut és un mecanisme de negociació amb Madrid que ens dona una força que el pla B mai no tindrà." Al seu torn, el diputat de CiU Felip Puig considera totalment contradictori que ERC es plantegi deixar el Govern i, alhora, accepti el pla B del PSC, ja que, segons Puig, "és un pla per continuar amb una situació d'insuficiència financera cada cop més asfixiant".

Els ciutadans van a les urnes. El darrer pas que queda per fer és considerar que la hipòtesi de partida es confirma i veure què podria passar si, efectivament, es convoquen eleccions anticipades. En aquest supòsit molts dels líders polítics consultats apunten que l'electorat castigaria aquella força política que consideressin culpable del fracàs de l'Estatut. En el cas que fos CiU, el diputat del PP Francesc Vendrell diu que els convergents "ho tindrien molt complicat per explicar perquè s'oposen a un Estatut que pot ser més o menys ambiciós, però que és una millora". Segons el diputat de CiU Francesc Homs, en canvi, els ciutadans no els passarien factura perquè

El 'crack' del 29

Un terrabastall va sacsejar la política catalana el divendres 29 de juliol del 2005. L'avantprojecte de nou Estatut d'Autonomia de Catalunya va superar el debat en la comissió parlamentària, però no va aconseguir la majoria qualificada de dos terços dels vots que requerirà l'aprovació final en el ple del Parlament. Així, en espera d'aquest ple, previst inicialment per a la darrera setmana de setembre, les posicions dels partits catalans sobre el nou Estatut estan, de moment, lluny del desitjat consens. No debades, per aconseguir els dos terços favorables a l'Estatut, és a dir, un mínim de 90 dels 135 diputats del Parlament, són imprescindibles els vots de PSC, CiU i ERC.

La manca d'un acord més ampli a favor de l'Estatut en la votació en comissió es va produir, fonamentalment, perquè, en un apartat considerat clau, el de les competències del Govern de la Generalitat, CiU i ERC van apel·lar als drets històrics com a fórmula de blindatge d'algunes matèries, com, per exemple, la llengua, el dret civil, l'organització territorial, l'educació i, fins i tot, el finançament. El PSC, doncs, va quedar en minoria en aquest apartat, veient, amb molta indignació, com els seus socis de govern, ERC i també ICV-EUiA en el cas de llengua i dret civil, es posaven del costat del principal partit de l'oposició. Immediatament, el PSC van advertir els altres partits que apel·lar als drets històrics per blindar competències és anticonstitucional i que no seria, en cap cas, acceptat pel PSOE a Madrid. Un altre punt clau que va ser conflictiu va ser el rebuig de CiU al model de finançament que van proposar, i que van aprovar, els partits que formen el Govern. En aquest sentit, CiU es va mantenir fidel a la seva proposta de concert econòmic solidari.

Al capdavall, doncs, els dos únics partits que van anunciar una votació favorable a l'Estatut aprovat en comissió quan arribi al ple del Parlament van ser ERC i ICV-EUiA. El PP, per la seva banda, va deixar clar que tornaria a presentar una esmena a la totalitat en la votació al Parlament. Per tant, després d'aquest *crack* que es va produir en la votació del passat dia 29 de juliol, la solució al problema ha d'arribar a través de l'acostament de posicions entre el tripartit i CiU pel tema del finançament i entre CiU i ERC amb el PSC per la qüestió dels drets històrics. Val a dir que, pel que fa a les competències, tots els partits van acordar demanar un dictamen al Consell Consultiu, un òrgan de suport jurídic de la Generalitat de caràcter no vinculant, perquè determini si l'apel·lació als drets històrics cap o no dins el marc constitucional. La Comissió fa públic aquest dictamen el dilluns 5 de setembre.

Mentrestant, però, durant tot el mes d'agost, lluny d'acostar posicions, tots els partits es van llançar a una espiral de retrets. El PSC considera que CiU i ERC han adoptat una posició maximalista en la redacció del nou Estatut i, al seu torn, aquests dos partits acusen el PSC d'estar supeditat al PSOE i de no voler un Estatut prou ambiciós per a Catalunya. Al llarg dels darrers dies d'agost, tanmateix, es van produir alguns intents més fermes de buscar acords. El president de la Generalitat, Pasqual Maragall, va presentar una mena de decàleg a partir del qual es pot interpretar que el PSC està disposat a acceptar el blindatge de competències en algunes de les matèries citades. Per la seva banda, el 31 d'agost CiU va enviar una proposta al tripartit per blindar un model de finançament específic per a Catalunya i fora de la llei orgànica que regula el finançament de totes les comunitats autònomes. En el darrer moment, però, la situació es va tornar a enterbolir, ja que, el mateix dia 31, una filtració a la premsa va permetre saber que el Consell Consultiu considera inconstitucional la base del model de finançament que proposa el tripartit.

A partir d'aquesta setmana, un cop el Consell Consultiu hagi fet públic el dictamen, és previst que el president Pasqual Maragall es reuneixi per separat amb els líders de tots els partits per trobar una solució al bloqueig en què es troba el procés d'elaboració del nou Estatut de Catalunya i que, d'aquesta forma, pugui ser aprovat pel Parlament al llarg de les properes setmanes.

D'esquerra a dreta, membres destacats de quatre partits catalans: Francesc Vendrell, del PP, Xavier Vendrell, d'ERC, i, per part de CiU, Francesc Homs, de CDC, i Núria de Gispert, d'UDC.

“CiU sabria explicar que vota en contra de l'Estatut amb coherència”. En el cas del PSC, una mica del mateix. Segons José Zaragoza l'electorat no passaria factura als socialistes perquè “el PSC es va presentar per fer una obra de govern i això és el que està fent”.

Un altre punt important en relació a unes properes eleccions, tant si són anticipades com si no, és saber què passaria amb el projecte d'Estatut en el cas que no fos finalment aprovat al llarg de la present legislatura. El secretari general d'ERC, Joan Puigcercós, diu que “caldrà tornar a començar tot

el procés, des de zero, si cal” i apunta que, fet i fet, l'Estatut tornaria a ser “un dels vaixells insígnia” d'ERC. Aquesta opinió, curiosament, no la comparteix el conseller de Governació, Joan Carretero, d'ERC, que opina que si els partits no s'han posat d'acord fins ara, seria millor deixar córrer el tema Estatut “per una temporada llarga”. En la línia de Carretero se situa la diputada de CiU Núria de Gispert dient que caldrà trobar un moment polític oportú i més propici segons les majories per tornar-ho a plantejar. En canvi, també dins de CiU,

prioritari per al PSC”; el diputat Francesc Vendrell assenyala que “el PP no té cap problema amb l'Estatut i que convé reformar-lo, però amb realisme” i, finalment, Jaume Bosch explica que de cara a una nova legislatura, l'Estatut tornarà a ser un tema cabdal i que ICV-EUiA el defensarà.

Pel que fa a possibles aliances postelectorals, tots els socis que formen el tripartit asseguren que estarien disposats a repetir-lo. Així, Zaragoza diu que “el PSC no té cap problema per tornar a governar amb ERC”; Puigcercós assegura que, tot i que el PSC votés en contra de l'Estatut, no estan descontents amb el govern catalanista i d'esquerra i que tornarien a pactar amb el PSC “sense cap tipus de dubte”. Jaume Bosch diu que ICV reeditaria també el pacte amb PSC i ERC, “sempre que les condicions del programa fossin acceptables”. Per la seva banda, Felip Puig veu com una “opció clara” un possible un pacte CiU-ERC després de les eleccions.

En qualsevol cas, tots els partits coincideixen a preveure que la ciutadania, indignada, no entendria que ara es convoquessin eleccions anticipades. Això, segons totes les formacions, significaria un gran descrèdit per a la política que afectaria la participació. Per tant, per evitar tirar-se pedres sobre la pròpia teulada, potser seria convenient que els partits arribessin a un acord sobre l'Estatut i evitessin el mal tràngol de fer anar els ciutadans a votar abans d'hora.

L'Estatut a Madrid

El fracàs de la reforma de l'Estatut de Catalunya podria afectar el suport que ERC dona al Govern de Rodríguez Zapatero a Madrid, tal i com explica el secretari general del partit, Joan Puigcercós, en una entrevista que els lectors trobaran a la pàgina 21 d'aquest número d'EL TEMPS. D'altra banda, Jaume Bosch, vicepresident d'ICV, també ha assegurat que retiraran el suport a Zapatero en cas que en el debat a les Corts el PSOE voti en contra de l'Estatut aprovat pel Parlament, cosa que Diego López Garrido, del PSOE, gairebé assegura a la pàgina 20.

Joan Puigcercós (ERC): “Diffícilment ERC podria pactar amb CiU després d'unes eleccions si bloquegessin el procés estatutari”

Francesc Homs assenyala que continuaran treballant perquè Catalunya tingui un bon Estatut i Felip Puig opina que, de cara a una nova legislatura, caldrà reprendre els debats, “no des de zero, però si a través d'un sòlid lideratge que busqués el consens”. Per la seva banda, José Zaragoza diu que “l'Estatut continua sent un objectiu

Xevi Camprubi